A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2016. december 21.*

„Előzetes döntéshozatal — Európai uniós védjegy — 207/2009/EK rendelet — A 9. cikk (1) bekezdésének b) pontja — A 15. cikk (1) bekezdése — Az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontja — A jogosultnak biztosított kizárólagos jog terjedelme — A lajstromozást követő ötéves időszak”

A C-654/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) a Bírósághoz 2015. december 7-én érkezett, 2015. december 3-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Länsförsäkringar AB**

és

a **Matek A/S**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič (előadó) tanácselnök, A. Prechal, A. Rosas, C. Toader és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Matek A/S képviseletében S. Wendén és M. Yngner advokater,

– az Európai Bizottság képviseletében T. Scharf és K. Simonsson, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: svéd.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem [az európai uniós] védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. L 78., 1. o.) 9. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Länsförsäkringar AB és a Matek A/S között a Länsförsäkringart egy európai uniós védjegy jogosultjaként megillető kizárólagos jognak a Matek A/S általi állítólagos megsértése tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

3 A 207/2009 rendelet (10) preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

„Csak akkor indokolt oltalomban részesíteni [az európai uniós] védjegyet és a vele ütköző, korábban lajstromozott védjegyet, ha a védjegyeket ténylegesen használják.”

4 E rendeletnek „[Az európai uniós] védjegyoltalom tartalma” című 9. cikke (1) bekezdésében az alábbiak szerint rendelkezik:

„[Az európai uniós] védjegy lajstromozása a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

[…]

b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók az [európai uniós] védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és az [európai uniós] védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint a megjelölés és az [európai uniós] védjegy árujegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez;

[…]”

5 Az említett rendeletnek „[Az európai uniós] védjegy használata” című 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg [az európai uniós] védjegy tényleges használatát a[z Unióban] az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, [az európai uniós] védjegyoltalomra alkalmazni kell az e rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja.

[…]”

6 Ugyanezen rendeletnek „A védjegyoltalom megszűnésének okai” című 51. cikke előírja:

„(1) [A Szellemi Tulajdon Európai Hivatalához (EUIPO)] benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján [az európai uniós] védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani, ha

a) a jogosult az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát [az Unióban] megszakítás nélkül öt éven át elmulasztja, és a jogosult a használat elmaradását kellőképpen nem igazolja; [az európai uniós] védjegyoltalom megszűnése azonban nem állapítható meg, ha az ötéves időtartam elteltét követően, de a megszűnés megállapítására irányuló kérelem vagy viszontkereset benyújtását megelőzően megkezdik, illetve folytatják a tényleges védjegyhasználatot; e rendelkezés nem alkalmazható, ha a jogosult a tényleges védjegyhasználatot a kérelem vagy a viszontkereset benyújtását megelőző, a használat megszakítás nélküli ötéves elmulasztása időtartamának lejártakor kezdődő három hónapban csupán azt követően kezdi meg, illetve folytatja, hogy értesül arról: a használat hiánya miatt a megszűnés megállapítását fogják kérni;

[…]

(2) Ha a védjegyoltalom megszűnésének oka csak [az európai uniós] védjegy árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egy része tekintetében áll fenn, a megszűnés megállapításának csak az érintett áruk, illetve szolgáltatások tekintetében van helye.”

7 Az 207/2009 rendelet „Jogkövetkezmények megszűnés és törlés esetén” című 55. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az oltalom megszűnésének megállapítása esetén [az európai uniós] védjegyoltalmat úgy kell tekinteni, mintha ahhoz a megszűnés megállapítására irányuló kérelem vagy viszontkereset benyújtásától kezdődően nem fűződtek volna az e rendeletben meghatározott joghatások. A megszűnés időpontjaként a felek bármelyikének kérelmére a határozatban olyan korábbi időpont is megállapítható, amelyen a megszűnésre okot adó körülmény bekövetkezett.”

8 E rendeletnek „Az érvényesség vélelme – érdemi védekezés” című 99. cikke szerint:

„(1) [Az európai uniós] védjegybíróság [az európai uniós] védjegyoltalmat mindaddig érvényesnek tekinti, amíg azt az alperes az oltalom megszűnésének megállapítása vagy a védjegy törlése iránt előterjesztett viszontkeresetben vitássá nem teszi.

[…]

(3) A 96. cikk a) és c) pontjában említett perekben a védjegyoltalom megszűnésének megállapítására vagy érvénytelenségére alapított, nem viszontkereset formájában előterjesztett kifogás csak akkor fogadható el, ha az alperes arra hivatkozik, hogy [az európai uniós] védjegyoltalom használat hiánya miatti megszűnése megállapítható, illetve, hogy [az európai uniós] védjegy törlésének van helye egy őt megillető korábbi jog alapján.”

9 A 207/2009 rendeletet módosította a 2015. december 16-i 2015/2424/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 341., 21. o.), amely 2016. március 23-án lépett hatályba.

10 Az utóbbi rendelet szerint a 207/2009 rendelet 99. cikke (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„A 96. cikk a) és c) pontjában említett perekben az európai uniós védjegyoltalom megszűnésének megállapítására irányuló, nem viszontkereset formájában előterjesztett kifogás akkor fogadható el, ha az alperes arra hivatkozik, hogy az európai uniós védjegy megszűnése megállapításának a védjegybitorlási per megindításakor fennálló tényleges használat hiánya miatt helye lett volna.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 A Länsförsäkringar, amely banki, alapkezelői és biztosítási tevékenységet végez, a 005423116. számú európai uniós ábrás védjegy jogosultja. E védjegyet 2008. január 4-én lajstromozták a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás (a továbbiakban: Nizzai Megállapodás) szerinti 36. és 37. osztályba tartozó szolgáltatások vonatkozásában. E lajstromozás a 36. osztály vonatkozásában különösen az ingatlanügyletekre, ingatlanok értékbecslésére, lakások és üzlethelyiségek bérbeadására, valamint ingatlankezelésre, a 37. osztály vonatkozásában pedig építkezésre, javításra és karbantartásra, valamint szerelési szolgáltatásokra vonatkozik.

12 A Matek főtevékenysége faházak gyártásában és összeszerelésében áll. E tevékenysége keretében e társaság a 2007. év során egy logót kezdett használni, amelyet 2009-ben lajstromoztatott a Nizzai Megállapodás szerinti 19. osztályba tartozó áruk vonatkozásában, amely osztályba a „nem fém építőanyagok; nem fémből készült merev építési csövek; aszfalt, szurok és bitumen; nem fémből készült hordozható szerkezetek; emlékművek nem fémből” tartoznak.

13 Mivel úgy vélte, hogy a Matek azzal, hogy e logót 2008–tól 2011-ig használta, megsértette az azon európai uniós védjegy által biztosított kizárólagos jogot, amelynek jogosultja, a Länsförsäkringar azzal a kérelemmel fordult a Stockholms tingsrätthoz (stockholmi elsőfokú bíróság, Svédország), hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a Matek számára kényszerítő bírság terhe mellett tiltsa meg, hogy Svédországban gazdasági tevékenység körében az említett védjegyhez hasonló megjelöléseket használjon. E keresetnek a Stockholms tingsrätt (stockholmi elsőfokú bíróság) helyt adott.

14 A Svea hovrätt (sveai fellebbviteli bíróság, Svédország) e határozatot hatályon kívül helyezte. Noha a fellebbviteli bíróság megállapította, hogy a Matek által használt logó hasonló a Länsförsäkringar által lajstromoztatott európai uniós védjegyhez, a Stockholms tingsrätt (stockholmi elsőfokú bíróság) álláspontjával ellentétben kimondta, hogy a szóban forgó áruk és szolgáltatások hasonlóságának vizsgálatát nem e védjegy formális lajstromozása, hanem a jogosult ténylegesen gyakorolt tevékenysége alapján kell elvégezni. A Svea hovrätt (sveai fellebbviteli bíróság) átfogó értékelés keretében tehát megállapította, hogy a jelen ügyben nem áll fenn az összetévesztés veszélye.

15 A Länsförsäkringar fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bíróság, a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) előtt arra hivatkozva, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett összetéveszthetőség értékelésének az európai uniós védjegy lajstromozásától számított öt év során kizárólag e lajstromozáson, nem pedig e védjegy tényleges használatán kell alapulnia.

16 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlata nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása céljából milyen jelentőséget kell tulajdonítani a lajstromozásnak az európai uniós védjegy tényleges használatával szemben olyan esetekben, amikor harmadik fél engedély nélkül a kereskedelmi forgalomban használ az említett védjegyhez hasonló megjelölést a védjegy lajstromozását követő ötéves időszak során.

17 E körülmények között a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Érinti-e a jogosult kizárólagos jogát az a körülmény, hogy a jogosult a lajstromozást követő ötéves időszakon belül nem kezdte meg [az európai uniós] védjegy tényleges használatát az Európai Unióban az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő válasz adandó, milyen feltételek mellett és milyen módon érinti e körülmény a kizárólagos jogot?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

18 Kérdéseivel, amelyeket indokolt együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy valamely európai uniós védjegy jogosultja összetéveszthetőség esetén, a védjegy lajstromozását követő ötéves időszak során anélkül léphet fel harmadik személyekkel szemben, ha azok gazdasági tevékenység körében a védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használnak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal azonos vagy azokhoz hasonló áruk és szolgáltatások vonatkozásában, hogy az említett védjegy ezen árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos tényleges használatát bizonyítania kellene.

19 A Matek úgy véli, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontját csak akkor kell alkalmazni, ha a szóban forgó európai uniós védjegyet ténylegesen használták.

20 Ezzel szemben az Európai Bizottságnak az az álláspontja, hogy e rendelkezés és az említett rendelet 15. cikke (1) bekezdésének, valamint 51. cikke (1) bekezdése a) pontjának együttes olvasatából következik, hogy a jogosultat az említett védjegy lajstromozásától számított öt éven belül megillető kizárólagos jog a védjegy árujegyzékében szereplő valamennyi árura és szolgáltatásra vonatkozik, függetlenül attól, hogy a védjegyet ezen árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban tényleges használták-e az Unióban. Ezen időszak lejártát követően a bitorlási per alperesének kell az említett rendelet 99. cikkének (3) bekezdése alapján arra hivatkoznia, hogy a jogosultat megillető védjegyoltalom a védjegyoltalom elégtelen használata miatt megszűnt.

21 A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság többek között azon kérdéssel szembesült, hogy az európai uniós védjegy lajstromozását követő ötéves időszak során a szóban forgó áruk és szolgáltatások hasonlóságát, és ennek következtében a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett összetéveszthetőséget az említett védjegy árujegyzékében szereplő valamennyi árura és szolgáltatásra tekintettel, vagy ellenkezőleg, kizárólag azon árukra és szolgáltatásokra tekintettel kell értékelni, amelyekkel kapcsolatban a jogosult már megkezdte az említett védjegy tényleges használatát.

22 A 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében az európai uniós védjegy jogosultja bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez.

23 Noha e rendelkezés nem tartalmaz iránymutatást a tekintetben, hogy a jogosultnak milyen módon kell használnia európai uniós védjegyét annak érdekében, hogy az általa biztosított kizárólagos jogra hivatkozhasson, a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy amennyiben a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg az európai uniós védjegy tényleges használatát az Unióban az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, e védjegyoltalomra alkalmazni kell az említett rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve, ha e jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolni tudja.

24 E tekintetben a 207/2009 rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontja úgy rendelkezik, hogy ilyen esetben és az említett rendeletben szereplő későbbi pontosításokra tekintettel, az EUIPO-hoz benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján meg kell

állapítani az európai uniós védjegy jogosultját megillető védjegyoltalom megszűnését. E rendelet 51. cikkének (2) bekezdése egyébiránt kimondja. hogy ha a védjegyoltalom megszűnésének oka csak az említett védjegy árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egy része tekintetében áll fenn, a megszűnés megállapításának csak az érintett áruk, illetve szolgáltatások tekintetében van helye.

25 Azzal, hogy a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése és 51. cikke (1) bekezdésének a) pontja kimondta az európai uniós védjegy megszűnésének a használat ötéves hiánya miatt történő megállapítására vonatkozó szabályt, az uniós jogalkotó – ahogyan az említett rendelet (10) preambulumbekezdéséből kitűnik – az európai uniós védjegyhez kapcsolódó jogok fenntartását azon feltételtől kívánta függővé tenni, hogy azt ténylegesen használják. E feltétel magyarázata azon a megfontoláson alapul, hogy nem lenne indokolt, ha egy olyan védjegy, amelyet nem használnak, akadályozná a versenyt azáltal, hogy korlátozza azon megjelölések skáláját, amelyeket mások védjegyként lajstromoztathatnak, és megfosztja a versenytársakat attól a lehetőségtől, hogy ezen védjeggyel azonos, vagy ahhoz hasonló védjegyet használjanak, amikor olyan árukat hoznak forgalomba vagy olyan szolgáltatásokat nyújtanak a belső piacon, amelyek azonosak a szóban forgó védjegy árujegyzékébe tartozókkal, vagy azokhoz hasonlóak (lásd ebben az értelemben: 2012. december 19-i Leno Merken ítélet, C-149/11, EU:C:2012:816, 32. pont; 2013. szeptember 26-i Centrotherm Systemtechnik kontra OHIM és centrotherm Clean Solutions ítélet, C-610/11 P, EU:C:2013:593, 54. pont).

26 A 207/2009 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének és 51. cikke (1) bekezdése a) pontjának, valamint (2) bekezdésének szövegéből és céljából következik, hogy az európai uniós védjegy lajstromozását követő ötéves időszak lejártáig a jogosultat megillető védjegyoltalom megszűnését sem az említett védjegy árujegyzékében szereplő áruk és szolgáltatások egy része, sem azok összessége vonatkozásában nem lehet megállapítani. E rendelkezések tehát türelmi időt biztosítanak a jogosult számára a tényleges védjegyhasználat megkezdésére, amelynek során az említett rendelet 9. cikkének (1) bekezdése alapján anélkül élhet a védjegy által biztosított kizárólagos jogával a védjegy árujegyzékében szereplő valamennyi áru és szolgáltatás vonatkozásában, hogy ilyen használatot bizonyítania kellene.

27 Következésképpen annak az említett rendelet 9. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően történő meghatározása érdekében, hogy az állítólagos bitorló árui vagy szolgáltatásai azonosak-e a szóban forgó európai uniós védjegy árujegyzékében szereplő árukkal vagy szolgáltatásokkal, vagy azokhoz hasonlók-e, az európai uniós védjegy lajstromozását követő ötéves időszak során az említett rendelkezés alapján biztosított kizárólagos jog terjedelmét a védjegy árujegyzékében szereplő árukra és szolgáltatásokra tekintettel kell értékelni, nem pedig arra tekintettel, hogy a jogosult az említett időszakban hogyan tudta használni e védjegyet.

28 Végül, noha az európai uniós védjegy lajstromozását követő ötéves időszak lejártának időpontjától e kizárólagos jog terjedelmét érintheti annak védjegybitorlási per keretében harmadik személy viszontkeresete vagy érdemi ellenkérelme alapján történő megállapítása, hogy a jogosult ezen időpontban még nem kezdte meg védjegyének a védjegy árujegyzékében szereplő áruk és szolgáltatások egy része vagy azok összessége vonatkozásában történő tényleges használatát, meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem tűnik ki, hogy a jelen ügyben ez az eset áll fenn, és hogy a kérdést előterjesztő bíróság e tárgyban kér felvilágosítást.

29 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének az ugyanazon rendelet 15. cikkének (1) bekezdésével és 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjával együttesen értelmezett b) pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely európai uniós védjegy jogosultja összetéveszthetőség esetén, a védjegy lajstromozását követő ötéves időszak során anélkül léphet fel harmadik személyekkel szemben, ha azok gazdasági tevékenység körében a védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használnak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal azonos vagy azokhoz hasonló áruk és szolgáltatások vonatkozásában, hogy az említett védjegy ezen árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos tényleges használatát bizonyítania kellene.

A költségekről

30 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

[Az európai uniós] védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet 9. cikke (1) bekezdésének az ugyanazon rendelet 15. cikkének (1) bekezdésével és 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjával együttesen értelmezett b) pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely európai uniós védjegy jogosultja összetéveszthetőség esetén, a védjegy lajstromozását követő ötéves időszak során anélkül léphet fel harmadik személyekkel szemben, ha azok gazdasági tevékenység körében a védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használnak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal azonos vagy azokhoz hasonló áruk és szolgáltatások vonatkozásában, hogy az említett védjegy ezen árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatos tényleges használatát bizonyítania kellene.

Aláírások